

דוגמאות לפעילות שנעשתה במסגרת הכשרת מורים ללמד ולהעריך בעזרת האינטליגנציות המרובות. המורים עבדו בקבוצות והתבקשו לבצע המשימות הבאות לפי תחום הדעת אותו מלמדים.

במקרה זה האינטליגנציה העיקרית בה משתמש התלמיד כדי לענות על השאלה היא ביצוע הבנה המביא אותו להעמיק ולהבין את החומר יותר מאשר לו היה משתמש באינטליגנציה המילולית בלבד (קריאת טקסט). ההערכה מתייחסת להבנת התוכן הנלמד. השימוש ביצירה (אינטליגנציה לא מילולית) מאפשר לתווך את ההבנה לביטוי מילולי לצורך הערכה.

צוות ניהול ידע

קבוצה מספר 1 : זוהר, הילה פ., אולגה

תנ"ך

1. קראו בראשית א' ובראשית ב'

א. ניתן להצביע על ארבעה הבדלים בין סיפור הבריאה בפרק א' לבין סיפור הבריאה בפרק ב'-

הבדלים בין שני סיפורי הבריאה- א. בפרק א' האדם נברא בזוג- זכר ונקבה. בפרק ב' הזכר נברא ראשון והנקבה אחריו. ב. בפרק א' האדם נברא בצלם אלוהים. בפרק ב' האדם נברא מהאדמה, והאישה מהצלע של האדם. ג. בפרק א' האדם נברא לאחר יתר הנבראים, והוא מוצג כתכלית הבריאה. בפרק ב' האדם נברא ראשון ורק לאחר מכן יתר הדברים. ד. בפרק א' אלוהים מברך את האדם שישלוט בכל הבריאה. בפרק ב' לעומת-זאת, אלוהים מצווה על האדם לעבוד בגן העדן. ה. בפרק א' לאדם מותר לאכול את כל הצומח. בפרק ב' אוסר האל על האדם לאכול את פרי עץ הדעת.

המשימה :

א. עליכם לבנות מיצג, או לחילופין לצייר ציור שימחיש את ההבדלים בין שני הפרקים הנידונים. את עבודתכם האומנותית תצטרכו להציג בפני שאר הצוות.

ב. רשמו מחוון לפיו תרצו להיות מוערכים על ידי שאר הצוות. (זכרו- המחווון אמור להיכתב על ידי התלמידים בשיתוף עם המורה, ולכן מומלץ שחלקכם יכתבו ממדי הערכה מנקודת מבטו של המורה וחלקכם מנקודת מבטו של התלמיד).

קבוצה מספר 2 : עדי, רות, אבי, הילה א.

ספרות

"תפוחים מן המדבר"

לפניכם תקציר הסיפור "תפוחים מן המדבר".

המשימה:

- א. הכינו הצגה המתארת את העלילה בסיפור. (את ההצגה תצטרכו להציג בפני שאר אנשי הצוות).
- ב. רשמו מחוון לפיו תרצו להיות מוערכים על ידי שאר הצוות. (זכרו- המחווון אמור להיכתב על ידי התלמידים בשיתוף עם המורה, ולכן מומלץ שחלקכם יכתבו ממדי הערכה מנקודת מבטו של המורה וחלקכם מנקודת מבטו של התלמיד).

תקציר העלילה

הסיפור מתאר מסע של אם חרדית מירושלים היוצאת לפגוש את בתה החיה בקיבוץ חילוני הנמצא בנגב ונקרא: "נווה מדבר", במטרה להחזיר הביתה, לעולם החרדי. בזמן המסע חל תהליך של התוודעות פנימית ביחסה של האם אל הסובב אותה ואל האנשים הקרובים לה.

המסע של ויקטוריה

פתיחה – הסיפור נפתח בנסיעתה באוטובוס של ויקטוריה אברבנאל משכונת "שערי חסד" בירושלים לקיבוץ "נווה מדבר" בנגב, על-מנת להחזיר את בתה הביתה. מלכתחילה ברור שמטרת הנסיעה היא להחזיר הביתה את הילדה ש"סטתה" מדרך הישר, הלכה ל"קיבוץ של חילונים" וחיה עם בחור ללא חופה וקידושין. בתחילת הנסיעה חושבת האם כיצד תחזיר את בתה הביתה: אפשר שתשוחח עמה בשיקול-דעת או "תאיר עיניה בדבר כבוד עלמה בעיני איש", ואולי תדבר איתה ב"ענייני צניעות", אפשר שתפרוץ בצעקות ותוכיח אותה על החרפה שתביא על משפחתם, אולי תחזיר אותה בעורמה או אף בכוח הזרוע – האופציות הן כולן מתוך העולם הדתי של האם, בו יש מקום לערכים כמו כבוד המשפחה, צניעות האישה, צייתנות. זהו עולם מסורתי ברור, חד-ערכי ונוקשה.

במהלך נסיעתה נזכרת ויקטוריה כיצד החל הרומן של רבקה בתה עם דובי: הוא היה קצין בצבא שהביאוהו להסביר בפני בנות על שירות דתיות בצבא. הם שמרו על קשר עד שהייתה רבקה "בת שמונה-עשרה" קמה ונסעה אליו אל המדבר".

האם אינה יודעת את פרטי הרומן מפי רבקה עצמה, אלא מפי אחותה, שרה, המבקרת את אחייניתה אחת לחודש, וכנראה מערכת יחסיהן טובה יותר מזו של האם ובתה.

תחנה ראשונה במסע: המפגש עם רבקה – הזרות והריחוק בין השתיים בולטת עם הגיעה של ויקטוריה לקיבוץ. היא חשה "כמי שהגיעה לארץ זרה". רבקה בתה הולכת בשביל מולה לבושה במכנסיים קצרים וקצוצת שיער – האם אינה מזהה את בתה, לאחר פרידה של חצי שנה, ונדהמת מהופעתה הנערית.

לאחר פגישתן מגיעות השתיים לחדרם של רבקה ודובי. ויקטוריה פוגשת את הגבר עמו גרה בתה, ומגלה שהוא ענק ג'ינג'י חביב: נותן לה לשתות, מביא לה אוכל בצלחת פלסטיק (מתוך כבוד לשמירתה כשרות), קורא לה "אמא" ונוהג בה באדיבות, עד שהיא מגלה כי "חרונה הולך ומסתלק ממנה".

כאשר יושבות האם ובתה בחדר בקיבוץ, לבדן, מבחינה ויקטוריה ש"טוב מראה פני בתה", ולמעשה היא נראית יפה מאי-פעם. האם מבינה שהיא מאושרת בזוגיות ובעולם החדש שנפתח בפניה. בשיחתן האינטימית מטיחה רבקה באמה: "מה את יודעת על אהבה?" וחושפת את מחשבותיה ביחס לאביה, שאול אברבנאל, על כי לא אהב אותה, את בתו, ואף את אמה לא אהב: "את לא אהבת את אבא והוא לא אהב אותך ... אני בבית לא הייתי שווה הרבה".

תחנה שנייה במסע: ויקטוריה לבדה בחדר – ויקטוריה מנסה לשים "סדר בלבה" לאחר הדברים ששמעה מרבקה. כעת היא שוהה לבדה בחדר שהכינו עבורה, מודעת פתאום לשיממון שבחייה, ולבסוף: "היא כבר ידעה, בשערותיה לא תביא את בתה לירושלים".

תחנה שלישית במסע: השיחה עם דובי בחדר האוכל וזיכרון מהעבר – דובי מגיע לחדרה של ויקטוריה לקחתה אל חדר האוכל. הוא מספר לה כי הוא נקרא על שם סבו שנרצח בשואה, מספר בפירוט רב על עבודתו במטע התפוחים, ואף מתוודה שרבקה סירבה להצעת הנישואין שלו. באותה עת נזכרה ויקטוריה באירוע מימים רחוקים, בהם הייתה ויקטוריה בת 15. בשבתות בבית-הכנסת הייתה מחליפה מבטים עם משה אלקיים בן הצורף, אך בשל שאיפתה לרצות את אביה נאלצה להתחנן עם תלמיד חכם, שאול אברבאנל. זיכרון זה הוא הפעם הראשונה שויקטוריה חושבת במודע ובגלוי על אהבה. פה מתגלה מקור צערה – נישואיה לגבר שמעולם לא אהבה.

תחנה רביעית במסע: שיחה שנייה עם רבקה והחלום – רבקה מלווה את אמה לאחר הארוחה אל חדרה, ומספרת לאם שאיננה בטוחה עדיין שהיא רוצה להינשא לדובי, משום שהיא אינה רוצה לחיות ללא אהבה כמו הוריה.

באותו לילה ויקטוריה חולמת חלום. בחלומה של ויקטוריה מתחברים משה ודובי לדמות אחת. בחלום רואים גב של אדם, הנמצא בגן-עדן. בגן זה ישנם תפוחים וגם זבל אורגני (כמו במטע של דובי). האיש ניגש לעץ התפוחים, התפוח נושר אל תוך ידיו, "ולפתע קטן הפרי והיה לגלעינים". ויקטוריה מסתכלת ומגלה כי אלו אבנים טובות, זהב וכסף. לפתע מסתובב האיש והנה זהו משה אלקיים, בן הצורף.

תחנה חמישית במסע: השיבה הביתה – ויקטוריה חוזרת לירושלים, ושוב מתוארות מחשבותיה בעת הנסיעה באוטובוס. היא אוחזת היטב את שק התפוחים הטובים שקיבלה מדובי, תוהה מה תספר למשפחתה וכיצד תסביר שאינה שבה הביתה עם רבקה. היא מחליטה לדבר בגלוי רק עם אחותה: "בתי הקטנה לימדה אותי דבר". היא נזכרה כיצד חשבה את רבקה "קצת מפגרת" ואיך הייתה בוכה עליה שאין לה חן ובינה, והנה היום היא נראית מאושרת ונאה. לבעלה, שמעולם לא הבין ללבה ולא הייתה ביניהם קרבה, החליטה רק לומר משפט עמום: "בקרב נשמע ממנה דברים טובים". היא תגיש לו תפוחים בדבש, אלו התפוחים שהביאה מן המדבר.

מתמטיקה

משימה :

א. עליכם לבנות בית, מכל חומר שתבחרו, על פי ההנחיות הבאות :

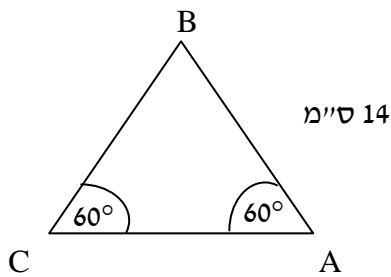

- גובהו של הבית יהיה כגובהו של המשולש (FDE) :

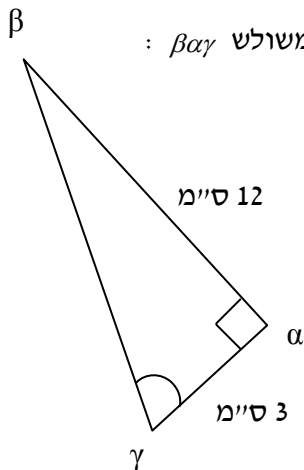
שימו לב : מדובר במשולש ישר זווית, ולכן :

$$FD^2 + ED^2 = FE^2$$

- רוחבו של הבית יהיה כאורכה של צלע AC במשולש ABC :

- הגג של הבית יהיה בזווית שגודלה זהה לזווית γ במשולש $\beta\alpha\gamma$:

$$\tan \gamma = \frac{\beta\alpha}{\alpha\gamma}$$

ב. רשמו מחוון לפיו תרצו להיות מוערכים על ידי שאר הצוות. (זכרו- המחווון אמור להיכתב על ידי התלמידים בשיתוף עם המורה, ולכן מומלץ שחלקכם יכתבו ממדי הערכה מנקודת מבטו של המורה וחלקכם מנקודת מבטו של התלמיד).

אנגלית

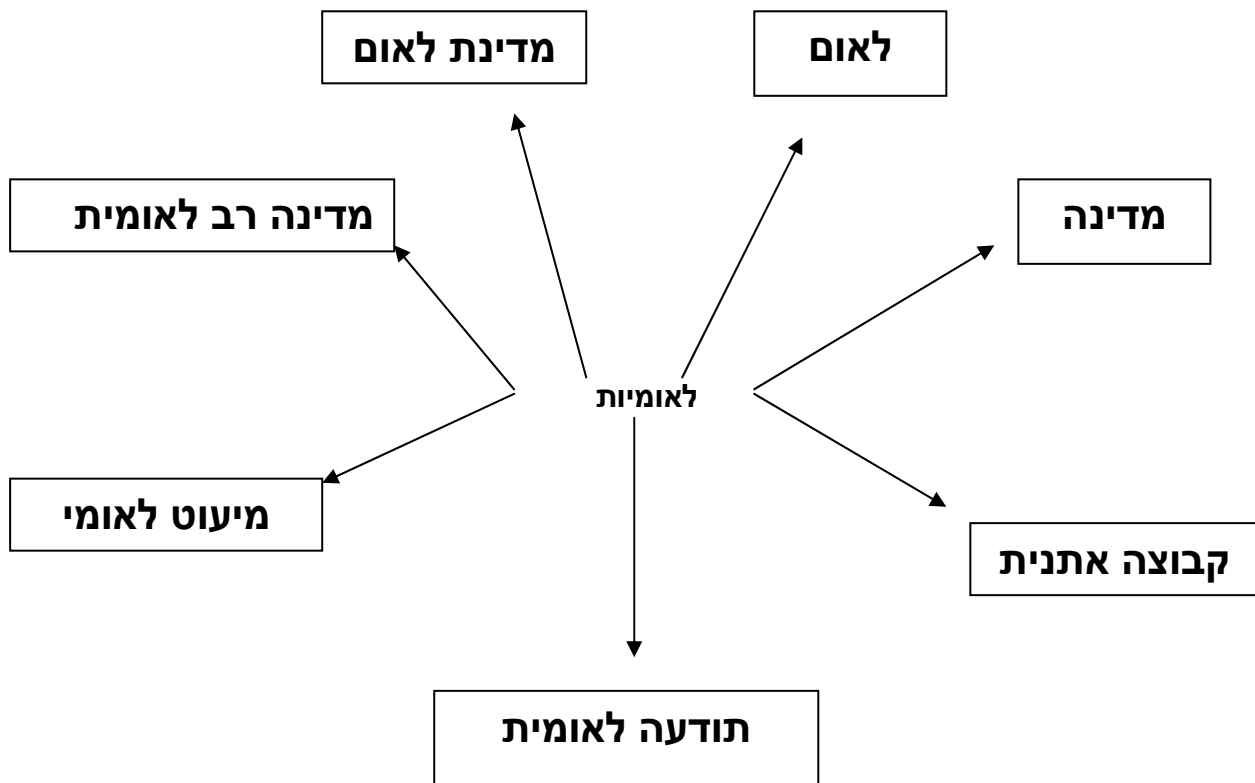
משימה :

- א. עליכם להכין פאזל בו יופיעו אותיות ה-ABC ברצף הנכון. לפניכם 3 אופציות לבחירה-
- בציודו האחד של הפאזל יופיעו האותיות ברצף, כשצירופן הנכון יצור תמונה שתבחרו מציודו האחר (למשל: תמונה של דולפין, אדם, ציפור וכדומה).
 - חיבור האותיות ברצף הנכון יצור אובייקט כלשהו לבחירתכם (דהיינו, פאזל שבפני עצמו יוצר צורה כלשהי)
 - תוכלו להרכיב פאזל אחד שמרכיב צירופי מילים ותמונות.
 - תוכלו להכין מספר פאזלים שונים שכל אחד מהם מציודו האחד יוצר מילה, ומציודו האחר יוצר תמונה המהווה פירוש לתמונה (למשל: פאזל שמציודו האחד יוצר את המילה CAT ומציודו השני יוצר תמונה של חתול).
- ב. רשמו מחוון לפיו תרצו להיות מוערכים על ידי שאר הצוות. (זכרו- המחווון אמור להיכתב על ידי התלמידים בשיתוף עם המורה, ולכן מומלץ שחלקכם יכתבו ממדי הערכה מנקודת מבטו של המורה וחלקכם מנקודת מבטו של התלמיד).

היסטוריה א'

הלאומיות

במאה ה-19 חלה התעוררות של **תנועות לאומיות**, שהביאה להכרה בזכותם של עמים שונים **להגדרה עצמית** במסגרת מדינה עצמאית (ריבונית).
באמצעות הרעיון הלאומי מדינות השיגו עצמאות, יצאו למלחמות ושינו את מפת העולם ואת ההיסטוריה.
כאשר דנים במושג "לאומיות" צצים ועולים מספר מושגים נוספים, ורק אם נבין את כולם, נוכל להרכיב את כל החלקים המרכיבים מושג זה.

משימה :

א. עליכם ליצור משחק "טריוויה", או לחילופין משחק "טאבו" (במשחק טאבו צריך להסביר מילים בלי להשתמש במילות היסוד) ללימוד המושגים הרלוונטיים לפרק הלאומיות.

ב. רשמו מחוון לפיו תרצו להיות מוערכים על ידי שאר הצוות. (זכרו- המחווון אמור להיכתב על ידי התלמידים בשיתוף עם המורה, ולכן מומלץ שחלקכם יכתבו ממדי הערכה מנקודת מבטו של המורה וחלקכם מנקודת מבטו של התלמיד).

מצ"ב חומר עזר :

מהי מדינה – מדינה היא ארגון חברתי עם **שלטון** קבוע .
המדינה מפעילה את סמכותה על **אוכלוסייה** מוגדרת ומורכבת מאזרחים ואף מתושבים שאינם אזרחים.
המדינה היא בעלת **טריטוריה, שטח** מוגדר.
קיומה של המדינה תלוי ביכולתו של השלטון להפעיל את סמכותו כלפי האוכלוסייה ולפעול בחופשיות כלפי מדינות אחרות (כלפי חוץ)
בריבונות(עצמאות) המדינה.

לאום - קבוצה חברתית בעלת **זהות משותפת**, השואפת להגדרה עצמית במסגרת של מדינה.
לאום אתני- (מיונית שפירושו- גזע)
קבוצת אנשים שהמאפיינים המשותפים שלהם זהותם הלאומית
מבוססת על יסודות כגון-**מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה, דת.**
לאום פוליטי- קבוצת אנשים שהמאפיינים המשותפים שלהם זהותם **מבוססת על יסודות** כמו *אידיאולוגיה משותפת וערכים.
קבוצה אתנית- קבוצה המורכבת מפרטים בעלי תחושת **הזדהות והשתייכות משותפת** שנוצרת מיסודות משותפים-מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה, דת.
קבוצה זו **אינה שואפת** להגיע למדינה עצמאית או הגדרה עצמית. **הגדרה עצמית הכוונה למדינה משלו, בטרטוריה משלו.** אבל היא שואפת לשמור על ייחודה מבחינה תרבותית ומסורתית.
לדוגמא- העדה ה**צ'רקסית** בישראל.

מדינת לאום -זוהי מדינה **ריבונית של לאום המהווה את הרוב במדינה**. . במדינות אלו קשה לקבוצת המיעוט להצטרף ללאום השולט במדינה, וההצטרפות למדינה של קבוצת המיעוט היא רק על **בסיס פוליטי של קבלת אזרחות**.
דוגמא: מדינת ישראל הינה מדינת לאום יש בה רוב יהודי וכמה קבוצות של מיעוטים : **ערבים, דרוזים, צ'רקסים.**
במדינת ישראל אזרחות ישראלית אינה הופכת את הערבי הישראלי לבן העם היהודי.
לאומיות אזרחית- לאום שנוצר בעקבות **"יסודות פוליטיים" שהם פרי בחירה** כמו אידיאולוגיה פוליטית משותפת לחבריו והסכמתם על **ערכים פוליטיים משותפים**, למשל **ליברליזם (חרות) או שוויון.** אלו **יסודות מודרניים חדשים.**

מדינה דו-לאומית – מדינה השייכת **לשני לאומיים שונים**. המדינה מכירה בשני הלאומיים באופן שווה ומיוצגים במסדות המדינה בצורה שוויונית ולכל לאום יש מערכת נפרדת ומקבילה, המטפחת את תרבותו ומורשתו הלאומית. כל לאום **שומר על אוטונומיה תרבותית משלו.**
דוגמא: בלגיה יש בה **שני עמים חלק דובר צרפתית וחלק דובר הולנדית.**
מדינה רב-לאומית – מדינה השייכת למספר רב של לאומים אתניים שונים מעמד הלאומים מוגדר בחוק ולכל הלאומים זכויות שוות.
לדוגמא- שוייץ (איטלקים, גרמנים, צרפתים ושוייצרים דוברי רומנש).

קבוצה 6 : רם, חיים, כפיר

היסטוריה ב'

המשטר הטוטליטרי

משימה:

לפניכם מידע אודות המשטר הטוטליטרי שהתקיים בחלק מהמדינות בתום מלחמת העולם הראשונה.

א. עליכם ליצור מצגת, או לערוך עיתון, או להמציא משחק "חפש את המטמון" בנושא זה.

ב. רשמו מחוון לפיו תרצו להיות מוערכים על ידי שאר הצוות. (זכרו- המחווה אמור להיכתב על ידי התלמידים בשיתוף עם המורה, ולכן מומלץ שחלקכם יכתבו ממדי הערכה מנקודת מבטו של המורה וחלקכם מנקודת מבטו של התלמיד).

מלחמת העולם הראשונה הסתיימה בנובמבר 1918 (תחילת המאה ה-20). תוצאותיה הכלכליות, המדיניות והחברתיות, החורבן והאובדן שהשאירה גרמו לשינויים רבים באירופה. לאחר המלחמה אימצו רבות ממדינות אירופה את דרך השלטון הדמוקרטי ליברלי. שלטון המבטיח לאזרחיו חופש לאדם, שוויון בפני החוק, זכות בחירה, בטחון כלכלי יחסי והגנה בפני התערבות השלטון בחיי הפרט. אך במדינות בהם המשטרים היו חלשים עלו במקומם משטרים הנקראים: טוטליטריים. המושג טוטליטרי בא מהמילה Total שפירושה "**הכול**" או "מוחלט". משטר טוטליטרי הוא שלטון השולט על **כול** תחומי החיים של בני האדם. משטר זה הופך לדבר עליון שלמענו האנשים במדינה חיים ומתים ולמטרותיו הם חייבים לציית. מדינות בהן עלו משטרים טוטליטריים בתקופה זו: רוסיה הקומוניסטית, איטליה הפאשיסטית, גרמניה הנאצית, ספרד בשלטון פרנקו וסין הקומוניסטית. בסוף המאה ה-20 ניתן לראות משטרים טוטליטריים נוספים כמו עירק של סאדם חוסיין.

1. מאפייני המשטר הטוטליטרי

לכל המשטרים הטוטליטריים במדינות השונות שהתפתחו במאה ה-20 מאפיינים דומים. בואו נכיר את המאפיינים אחד, אחד.

1. אידיאולוגיה רשמית אחת המכתיבה לאזרחי המדינה כיצד לפעול בכל תחומי החיים.
האידיאולוגיה היא תורה חברתית, אוסף של רעיונות בהם מאמין השלטון. בכדי להשיגם מותר לשלטון לבטל לגמרי את זכויות האדם והאזרח למשל הזכות לחופש, לשוויון, לכבוד, למשפט הוגן. מטרתו של המשטר הטוטליטרי היא לשנות את בני האדם ולהתאים אותם ואת החברה לאידיאולוגיה. כל משטר טוטליטרי רוצה ליצור "אדם חדש" מכל אזרח ולכן נציגי המשטר פועלים להשגת שליטה מוחלטת בחיי האזרחים ואפילו על מחשבותיהם.
2. קיימת רק מפלגת המונים אחת ובראשה מנהיג חזק שהוא הסמכות העליונה. בעזרת המנגנון המפלגתי המנהיג מצליח לגייס אנשים מכל שכבות החברה ובכל רחבי המדינה. תפקידים במפלגה נמסרים לאנשים על פי הוראות המנהיג. חברי המפלגה מאמינים אמונה מלאה באידיאולוגיה (רעיונות) של המפלגה ובפעולותיה. הם מצייתים למנהיג, מתגייסים למשימות שהטיל עליהם, קשובים לדבריו ותורתו ומפיצים אותם.
3. השליט הטוטליטרי שולט באופן מוחלט באמצעי תקשורת ההמונים. בעיתונות, ברדיו, בקולנוע, בטלוויזיה וכיום גם באינטרנט. מציגי המשטר מפקחים בצורה נוקשה על דעת הקהל ומכתיבים לאנשים מה לעשות ומה לחשוב. כך הם מונעים הגעת מידע לא רצוי לציבור ומפיצים תעמולה המיועדת לחזק את השלטון. השליט הטוטליטרי מפיץ את אמונתו באסיפות המונים בנאומים מעוררי יצרים ורגשות. סיסמאות, דגלים, סמלים ומצעדים הם כלים נוספים להפצת תעמולה המציגה את רעיונות השלטון הטוטליטרי כאמת יחידה. כל אלה עוזרים לביסוס השלטון.
4. המשטר הטוטליטרי מפעיל אמצעי טרור (פיזי, חוקי, ופסיכולוגי). המשטרה החשאית המשמשת חלק מהשלטון עוצרת אנשים ומחזיקה בהם בכוח תוך הפעלת טרור פיזי. על ידי מערכת חוקים, צווים ובתי משפט המנהלים משפטים גדולים ומטילים פסקי דין אכזריים, השלטון מפחיד את הציבור בטרור המבוסס על החוק. במקביל השלטון משתמש בשטיפת מוח (טרור פסיכולוגי) כדי להעביר לאזרחים את המסרים שלו. בדרכי טרור אלה השלטון מפקח על האזרחים וכן על קבוצות מתנגדות. השליט מכונן את דרכו של היחיד בדרך זו בלי להתחשב ברצונו ובשאיפותיו.
5. פיקוח ריכוזי על כלכלת המדינה ועל השימוש בנשק. החיים הכלכליים של האזרח ושל המדינה כולה מוכתבים על ידי השליט ונקבעים לפי טובת המדינה והשליט בראשה. אזרח לא יכול לשאת נשק שלא ליישום מטרות המשטר.
6. מדיניות תוקפנית. המשטר הטוטליטרי יוזם מלחמות, כיבושים וסיפוח אזורים למדינתו. בדרך זו הוא רוצה לבסס את שלטונו, להרחיבו ולהציג את העוצמה הפוליטית שלו.
7. פולחן אישיות. המנהיג עומד מעל לחוק ואישיותו מועצמת בכל דרך אפשרית על ידי המשטר המחייב את האזרחים לכך.